

Osäker tillgång på rena biodrivmedel framöver kräver sunda upphandlingskrav

Det råder stor osäkerhet kring tillgången på rena biodrivmedel framöver. Som åkeriföretag är det därför svårt att kunna garantera helt fossilfria transporter under en längre avtalstid då marknaden och förutsättningarna ändras snabbt. Upphandlingskrav och avtal måste ta hänsyn till detta.

Sveriges Åkeriföretag är positiva till högt ställda miljö- och klimatkrav i offentliga upphandlingar då det driver på den nödvändiga omställningen i transportsektorn. Att offentlig sektor tar sitt ansvar för att minska utsläppen av koldioxid är både bra och nödvändigt, men det är också viktigt att kraven som ställs inte blir omöjliga att uppnå när förutsättningarna på marknaden förändras. Förändringar som är svåra att se idag.

Skattebefrielsen för rena och höginblandade biodrivmedel har under många år varit en viktig förutsättning för att påskynda omställningen till en fossilfri transportsektor. Det har gjort att många åkerier har kunnat satsa på att driva sina fordon med biodrivmedel och därmed erbjuda sina kunder fossilfria transporter, vilket minskat klimatpåverkan från transporterna avsevärt.

För att påskynda omställningen i transportsektorn ytterligare finns det idag krav på drivmedelsleverantörerna att minska växthusgasutsläppen från bensin och diesel genom inblandning av hållbara biodrivmedel, även kallad reduktionsplikt. Därigenom nås en viss växthusgasreduktion jämfört med de fossila motsvarigheterna. De biodrivmedel som används inom reduktionsplikten beläggs med full energi- och koldioxidskatt, detta eftersom det enligt EU-regler inte är möjligt att kombinera skattebefrielse och kvotplikt. I takt med att kraven för reduktionsplikten stegvis ökar varje år krävs det att mer hållbara biodrivmedel blandas in i dieseln för att nå de lagstadgade reduktionsnivåerna. Detta kan påverka möjligheten att få tillgång till rena biodrivmedel för åkeriföretagen framöver om inte den totala tillgången på biodrivmedel är stor nog i Sverige.

En förutsättning för att Sverige ska kunna tillämpa skattebefrielse för biodrivmedel är att Sverige får detta skatteundantag godkänt av EU-kommissionen. Detta har EU-kommissionen gjort för år 2022 men idag finns inga klara besked om flytande biodrivmedel kan fortsätta att vara skattebefriade efter det. Eftersom det har varit osäkert om EU-kommissionen kommer att godkänna ytterligare förlängning av den svenska skattebefrielsen för biodrivmedel föreslår nu regeringen att rena och höginblandade flytande biodrivmedel från 2023 i stället ska ingå i reduktionsplikten och då omfattas av full energi- och koldioxidskatt, även om de används i ren eller höginblandad form.

EU-kommissionens beslut om ett nytt statsstödsregelverk ändrar dock förutsättningarna för Sveriges möjligheter att skattebefria biodrivmedel och öppnar upp för att den svenska skattereduktionen för att rena och höginblandade flytande biodrivmedel skulle kunna fortsätta efter 2022. Men då krävs det att regeringen ansöker om statsstöds godkännande hos kommissionen senast den 1 mars.

Sverige är inte heller ensam om att vilja använda biodrivmedel för att minska utsläppen från transportsektorn utan allt fler länder har nu fått upp ögonen för biodrivmedel som en viktig del för att nå sina klimatmål. Därmed kommer konkurrensen om biodrivmedel att öka och det finns risk att efterfrågan blir högre än tillgången vilket i sin tur riskerar att ge stora prisökningar på biodrivmedel.

Idag importeras cirka 85 procent av de biodrivmedel som används i Sverige. I takt med att intresset för HVO och andra biodrivmedel ökar i andra länder kan det bli allt svårare att få tag på de biodrivmedel som krävs för att nå uppsatta upphandlingskrav och klimatmål. Det finns stor potential att öka biodrivmedelsproduktionen i Sverige och utbyggnationen för att höja produktionskapaciteten för biodrivmedel är i full gång men förväntas inte öka i betydande skala förrän succesivt efter 2022.

Det finns alltså idag många olika osäkerhetsfaktorer när det kommer till förutsättningarna för biodrivmedel. Detta gör det svårt att få tydliga svar från drivmedelsleverantörer exakt vilka produkter som kommer att finnas tillgängliga på marknaden framöver och om det kommer finnas rena eller höginblandade biodrivmedel att tillgå. Detta gör i sin tur att det i princip blir omöjligt för åkerier att idag avgöra om det kommer gå att köra sina fordon på hundra procent fossilfria drivmedel framöver.

Sveriges Åkeriföretag vill inte se en minskad ambition i klimatkraven för transportupphandlingar utan vi tycker att det är bra att transporter utförs så klimatsmart som möjligt. Men det är viktigt att det finns möjlighet att uppfylla kraven under hela avtalsperioden även om förutsättningarna på drivmedelsmarknaden förändras och om det inte längre finns möjlighet att exempelvis köpa rena biodrivmedel. Det måste finnas möjlighet att ersätta kravställt drivmedel med en så likvärdig tillgänglig produkt som möjligt utan att detta ska innebära sanktionsavgifter.

Fredrik Svensson

Hållbarhetsansvarig
Sveriges Åkeriföretag